

Tid Torsdagen den 15 december 2016 kl. 17.00 – 17.20
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Onsdagen den 21 december 2016

Jan Valeskog

Monika Jenks

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Jan Valeskog (S) ordföranden

Margareta Stavling (S)

Elin Olsson (MP)

Lennart Tonell (MP) §§ 1-25, 27-33, 35-53

Monika Jenks (M)

Torbjörn Erbe (M)

Abit Dundar (L)

Tjänstgörande ersättare:

Lars Arell (S)

för Anders Göransson (S)

Anna Forssell (S)

för Maria-Elsa Salvo (S)

Anna Bäcklund (MP) §§ 26, 34

för Lennart Tonell (MP)

Maria Ljuslin (V)

för Rikard Warlenius (V)

Marie-Louise Gudmundsson (M)

för Joakim Larsson (M)

Jihad Adlouni (M)

för Alexandra Östback (M)

Marianne Pettersson (M)

för Mattias Keresztesi (M)

Ersättare:

Anna Bäcklund (MP)

§§ 2-25, 27-33, 35-44, 46-53

Veronica Eriksson (MP)

Markus Berensson (C)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Håkan Falk, Jenni Almgren, Ann-Charlotte Bergqvist, Göran Carlberg, Larisa Freivalds, Gunnar Jensen, Veronica Karlsson, Sara Lundén, Lena Mittal, Peter Svärd och Åsa Wigfeldt samt borgarrådssekreterarna Oscar Lavelid och Daniel Carlsson Mård och personalföreträdaren Luis Lopez för §§ 1-11.

§ 10**Verksamhetsplan 2017 för exploateringsnämnden**

Dnr E2016-03491

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner verksamhetsplan 2017 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
- 2 Exploateringsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om medel för särskilda klimatinvesteringar om 20 mnkr för projektet Översvämningsanpassning för Vårbergs IP.
- 3 Exploateringsnämnden ansöker om budgetjustering för ökade kostnader för avskrivningar med 12 mnkr och minskade kostnader för internräntor med 132 mnkr.
- 4 Exploateringsnämnden godkänner föreslagen rutin för budgetuppföljning 2017.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 24 november 2016.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Elin Olsson m.fl. (MP) och Maria Ljuslin (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Monika Jenks m.fl. (M) föreslår att nämnden att delvis godkänna exploateringskontorets förslag till beslut och att därutöver anföra:

Stockholm är den vackra, gröna staden belägen där sjö möter hav. Här finns miljöer för alla livsstilar och önskemål, från kvartersparker och kajer till naturreservat med sjöar och skog. I staden finns gammalt och nytt sida vid sida. Staden ska byggas med förnuft på Stockholms och stockholmarnas villkor. Utvecklingen går hand i hand med att vi vårdar vår värdefulla, vackra natur och vårt klara vatten.

Stockholm växer i en historisk omfattning, vilket ställer krav på ett högt bostadsbyggande. Exploateringsnämnden ska prioritera att 50 000 bostäder påbörjas till och med 2020. Nämnden ska i sitt arbete säkerställa en god projektekonomi

och sälja mark till marknadspris för att långsiktigt kunna upprätthålla en hög investeringstakt. Markpolitiken ska utgå från marknadsmässiga förutsättningar och bidra till fler aktörer och ökad konkurrens i byggbranschen. Planering av nya skolor och förskolor ska ingå i markanvisningsskedet.

Moderaterna ser positivt på det växande Stockholm och prioriterar den utbyggnad av bostäder och infrastruktur som är nödvändig för en utveckling som gör staden tätare och närmare. Målsättningen är att utveckla Stockholm–Mälarenregionen till en integrerad arbets- och bostadsmarknad med en mångfald av bostäder och goda möjligheter att snabbt transportera sig mellan arbete och bostad. I Stockholms stad ska en omfattande bostadsproduktion skapa ett stort och brett utbud av bostäder i olika boende- och upplåtelseformer, storlekar och standard.

Vi har under de två senaste mandatperioderna successivt höjt takten för bostadsbyggandet och vi har beslutat om att bygga bostäder motsvarande ett helt Malmö till 2030. Under våra år i majoritet har närmare 40 000 nya bostäder byggts i Stockholm och 8 000 studentbostäder är på väg fram som ett resultat av Alliansens tid i majoritet. Under perioden 2007-2014 var 40 procent av alla nya bostäder hyresrätter. Vi har satsat på nya miljöprofilområden såsom Norra Djurgårdsstaden och vi har genomfört en hållbar upprustning av miljonprogramsområden i dialog med de boende och utan statligt stöd.

Exploateringsnämnden ska planera för en långsiktig bostadsförsörjning med 140 000 nya bostäder fram till 2030. 50 000 av dessa ska påbörjas till och med 2020, varav hälften ska vara smålägenheter. Det innebär att exploateringsnämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och andra berörda nämnder och styrelser ska skapa förutsättningar för den högre ambitionen, avvägt mot bedömt investeringsutrymme, förväntad inflyttning och tillväxt. Nämnden ska planera så att en hög bostadsproduktion i stabilt tempo över konjunkturcyklerna säkerställs.

Lönsamheten är avgörande då stadens finansiella resurser är begränsade. Det är viktigt att i ett tidigt skede översiktligt bedöma lönsamhetspotentialen i projekten. Genom att exploatera mark som inte är förenad med höga grundkostnader samt genom att öka exploateringsgraden kan lönsamheten i projekten öka. En hög exploateringsgrad är särskilt viktig i kollektivtrafiknära lägen.

Försäljningsinkomster från framför allt exploateringsprojekten är en mycket viktig förutsättning för att realisera den utbyggnad av Stockholm som sker och planeras de kommande åren.

Utbyggnaden av staden ska ske enligt de strategier för stadsutveckling som fastställts i översiktsplanen. Byggande i goda befintliga kollektivtrafiklägen samt lägen där planering av nya kollektivtrafikförbindelser och vägar pågår ska prioriteras. Det är viktigt att staden ytterligare fördjupar och intensifierar samarbetet och planeringen med trafiknämnden i Stockholms läns landsting, Trafikverket och regionens övriga aktörer i dessa frågor. Det är särskilt viktigt att nya stadsdelar har en välfungerande kollektivtrafik på plats redan vid inflyttning.

Exploateringsnämndens markanvisningar ska vägledas av målsättningen om en god funktionsblandning, gärna med kommersiella lokaler i bottenplan och en mångfald av upplåtelseformer i hela staden, hyresrätter, bostadsrätter, ägarlägenheter, kollektivboenden, studentbostäder och småhus. Att verka för yteffektiva lägenheter med lägre boendekostnad är en viktig del i arbetet med att skapa en mångfald i bostadsbeståndet. Nämnden ska i den fysiska planeringen skapa goda förutsättningar för utveckling av högre utbildning och forskning samt för att öka antalet arbetsplatser i nya utvecklingsområden i ytterstaden.

För att säkerställa en långsiktigt hållbar tillgång på bostäder för studenter ska exploateringsnämnden bidra till att minst 4 500 studentbostäder färdigställs till 2018. Det är en fullt rimlig ambition mot bakgrund av att det till följd av Alliansens beslut under förra mandatperioden nu finns 8 000 studentbostäder i antagna planer och pågående planarbete. Tusentals av dessa kommer att kunna färdigställas till 2018.

Stockholmsregionen får ofta sämre betyg i internationella rankingar på grund av tillgängligheten med flyg. Detta drabbar näringslivet och hindrar utveckling och tillväxt. Bromma flygplats har en central betydelse för Stockholms tillgänglighet gentemot omvärlden och möjligheterna till smidig arbetspendling från hela övriga landet. Exploateringsnämnden ska därför i områdesplanering och markanvisningar i flygplatsens närområde utgå från fortsatt flygtrafik på Bromma.

I övrigt hänvisar vi till vår budgetreservation i kommunfullmäktige.

- 3) Abit Dundar (L) föreslår att nämnden beslutar att delvis godkänna kontorets förslag till beslut och att därutöver anföra:

Om några år är Stockholm en miljonstad. Vår vision är att Stockholm är en tät och levande stad dit människor söker sig för att förverkliga sina drömmar. Vi liberaler vill utveckla Stockholm till en stad med internationell dragningskraft inom alltifrån kultur till forskning och företagande.

Många vill flytta till Stockholm och det är i grunden mycket positivt. År 2020 beräknas en miljon människor bo här. Det betyder ett befolkningstillskott på runt 100 000 personer räknat från år 2014 och ett behov om runt 50 000 nya bostäder fram till dess. Följaktligen behövs nu en realistisk, strategisk, långsiktig plan för att öka produktionen av fram för allt detaljplaner men också markanvisningar. Liberalerna vill därför vara tydliga med att den enskilt viktigaste uppgiften för exploateringskontoret är att nyttja Stockholms stora markinnehav genom att markanvisa för minst 10000 bostäder under 2016. Detta för att säkerställa att det inte är bristen på mark som hindrar stockholmarna att få bostäder i framtiden.

Men det räcker inte med att markanvisa för bostäder. Vi behöver också använda vårt stora markinnehav för att säkerställa att vi har tillräckligt med skolor, förskolor och annan samhällsservice till våra framtida stockholmare. Därför måste exploateringsnämnden bevaka och proaktivt agera för att stadens förskole och skolnyckeltal uppfylls och ta ansvar för att även annan samhällsservice såsom idrottsytor och äldreboenden bereds mark i takt med att staden växer. Under perioden 2010-2014 infördes på Liberalernas initiativ ett nyckeltal som riktmärke för hur många förskoleplatser som skulle planeras per nytillkommen bostad. Sådana nyckeltal bör införas och följas upp även för grundskolan och idrotten.

Goda lokala områdesplaner som noga analyserat det aktuella områdets landskapsmässiga och kulturhistoriska förutsättningar och som på ett strukturerat och inkluderat sätt tagit till sig lokalbefolkningens kunskap om att leva i området ger rätt förutsättningar för en stadsutveckling som håller i minst hundra år.

Vi vänder oss mot likriktning och konformism och förespråkar istället variation och mångfald i byggandet och för att åstadkomma detta bör vi pröva att systematisk eftersträva en mångfald av byggherrar i varje projekt. Ju fler byggherrar desto mer variation. Därför föreslår Liberalerna att

ett riktmärke ska vara att varje större byggprojekt ska ha minst tre byggherrar.

Staden ska oftare än idag markanvisa utefter kvalitet istället för pris. Arkitektävlingar i både stort och smått är också en bra väg för att bygga en stad som håller även i framtiden. Staden ska också vara noga med att följa upp att tilldelade markanvisningar faktiskt används och att de tänkta exploatörernas planer fortskrider i rimlig takt. Så sker inte alltid.

Lokaler som tillfälligt kan användas för till exempel studentbostäder, konstnärsateljéer, up-startsbolag står ibland tomma under många år på grund av byråkratiska hinder. Fastighetsnämnden förvaltar oftast dessa lokaler på exploateringskontorets uppdrag. Liberalerna vill därför se en utredning om hur man kan lösa detta helt onödiga problem som skapas genom stadens egen uppdelning mellan olika förvaltningar och bolag. Utredningen ska också visa om det skulle kunna vara samhällsekonomiskt lönsamt för staden att ha en särskild avsättning för att ”räkna hem” tillfälliga investeringar när fastigheter och lokaler står tomma i väntan på exploatering.

Stockholm behöver en etableringsplan för nya företag och arbetsplatser. En proaktiv och offensiv etableringsplan är viktig för att locka nya företagsetableringar till framförallt ytterstaden. En sådan plan bör ingå i stadens övergripande planering för sammanhängande service, kommunikationer, företagande och bostäder.

Stockholms stads Parkering AB, fastighetsnämnden, AB Storstockholms Lokaltrafik och berörda grannkommuner bör verka för större möjligheter till infarts- och utfartsparkering. Parkeringarna ska även förses med bättre skyltning.

I övrigt hänvisar vi till Liberalernas förslag till budget för 2017.

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Elin Olsson m.fl. (MP) och Maria Ljuslin (V).

Reservation

Monika Jenks m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Abit Dundar (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Ersättaryttrande lämnas av Markus Berensson (C) enligt följande:

Om jag hade haft rösträtt hade jag föreslagit följande:

- 1 Att delvis godkänna exploateringskontorets förslag till beslut.
- 2 Att därutöver anföra:

Centerpartiet står för en närodlat politik där beslut ska fattas så nära människor som möjligt. Vi har en vision om ett Stockholm som är öppet, grönt och företagsamt. En stad där företagsamhet frodas, människor upplever frihet och alla är välkomna.

I Centerpartiets inför 2017 skapade vi ett dokument som på ett tydligt, ansvarsfull och genomförbart sätt visade på det ledarskap vi vill se i Stockholm. Exploateringsnämnden har en vital roll när vi planerar den kraftigt växande staden på ett sätt som möjliggör expansion samtidigt som vi lägger grunden för en hållbar stad.

Tillsammans med den bostadsgeneral som har tillsatts samt stadsbyggnadsnämnden ska nämnden planera för en långsiktig bostadsförsörjning med 160 000 nya bostäder fram till 2030, varav 50 % av nyproduktionen ska vara hyresrätter. Genom att bland annat bygga högre i kollektivtrafiknära lägen så använder vi stadens mark mer effektivt och sparar parker och grönområden. Då blir det även möjligt att använda kollektivtrafik på ett långt mer effektivt sätt än idag. Det är viktigt att nämnden strävar efter och verkar för att Stockholm ska fortsätta att utvecklas som en hållbar stad med integrerade lösningar för vatten, avlopp, energi och transporter.

Hög och tät stad

Om staden ska kunna värna grönområden samtidigt som byggtakten ökar, är det viktigt att hitta nya sätt att förtäta på lämpliga platser. För att minska buller, förbättra luftkvaliteten och få fler bostäder i strategiska lägen ska ett systematiskt arbete med att överdäcka järnvägsspår och större trafikleder startas. Genom att bygga bort fysiska barriärer kan mer tillgänglighet skapas i staden samtidigt som den urbana miljön kan läkas. Nämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden konkretisera visionerna för överdäckning av spårområdet norr om Centralstationen och börja planera för anläggandet av Klarastaden, samt presentera konkreta planer för en överdäckning av Nynäsvägen söder om

Gullmarsplan. Överdäckningsprojekt innehåller ofta flera komplexa frågeställningar som berör risker och komplicerade kalkyler. För detta krävs både kunskap och långsiktigt planering. Därför ska nämnden utarbeta en övergripande överdäckningsstrategi för hela staden.

Stockholms unika läge vid Mälaren och Saltsjön ger oss även stora möjligheter att bygga flytande boenden. Inställningen att stadens vattenspeglar endast har visuella värden tillhör det förflutna och vi ska framgent uppmuntra ett användande av vattenspeglarna, även för boende. Därför ska nämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och intresserade externa aktörer, initiera ett stort projekt för en flytande stadsdel i Mälaren.

En förutsättning för att möjliggöra den täta och gröna staden, med ett minskat bilberoende, är att den växer inifrån och ut. Nämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden prioritera att förtäta staden inifrån dess centrala delar, och komplettera existerande ytterstadsområden med nya bostäder. I samband med förtätning av existerande områden ska nämnden, tillsammans med trafiknämnden, verka för att skapa ett mer stadsmässigt gatunät med bättre kopplingar i stadens ytterområden. Ett väl sammankopplat gatunät underlättar gång- och cykelflöden inom bostadsområden samtidigt som det ger bättre förutsättningar för en utökad närservice i gatuplan.

Nämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden ta fram riktlinjer som förenklar för bostadsrätts- och hyresrättsföreningar att bygga på sina fastigheter. Det finns stor potential att tillskapa tusentals nya bostäder i innerstaden genom att bygga på 1-3 våningar. Dessa påbyggnader kan med fördel smälta in i den redan existerande fastigheten genom att följa den rådande stilen. Alla nya markanvisningar för kontorsbebyggelse ska ske i kollektivtrafiknära lägen för att reducera bilberoendet och underlätta för resande med kollektivtrafik och cykel. Nämnden ska även ta fram en strategi för hur utländska byggbolag kan aktiveras på Stockholms bostadsmarknad i syfte att öka konkurrensen och höja den stadsmässiga kvaliteten på projekten.

Bostäder och folkliv på stadens kajer

Tillsammans med stadsbyggnadsnämnden får nämnden i uppdrag att initiera processen av att knyta samman den östligaste delen av Folkungagatan och det kommande bostadsprojektet ”Kvarteret Persikan” på östra Södermalm, med en helt ny stadsdel med 2500 bostäder och 100 000 kvm

kontor vid Londonviadukten och yttre Masthamnen. Detta är ett område som idag kännetecknas av asfaltsytor och parkeringsplatser, och som är utnyttjat under kryssningsfartygens lågsäsong. Det vattennära läget lämpar sig väl för attraktiva bostäder och publika verksamheter och en sammankoppling med Folkungagatan och kvarteret Persikan skulle vara ett lyft för hela Södermalm. I och med tunnelbanans förlängning till Nacka kommer östra Södermalm få en helt ny station i Sofia, vilket möjliggör goda kollektivtrafikförbindelser i den nya stadsdelen. Centerpartiet anser att denna nya vattennära stadsdel bör präglas av arkitektur inspirerad av hamnstäder såsom Hamburg, Amsterdam och London, och att den nya stadsdelen med fördel kan existera i symbios med hamn- och färjetrafiken på platsen. Nämnden får tillsammans med stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att under 2017 inleda en arkitektävling för den aktuella platsen.

Nämnden ska även undersöka förutsättningarna för att exploatera Söder Mälarstrand där bostäder och lokaler helt eller delvis byggs på Riddarfjärden. Projektet ska även säkerställa att en publik strandpromenad med aktiviteter och stadsliv skapas. I samband med detta ska nämnden utreda hur strandskyddet påverkar bostadspotentialen i vattennära lägen och föreslå lämpliga förändringar av lagstiftning.

Slussen

Arbetet med Nya Slussen är efter många års debatter nu beslutat och ska genomföras. Inom nämndens investeringsbudget ska, inom projektet Slussens beslutade budget, inrymmas en provisorisk kapacitetsstark lösning för cyklister, gångtrafikanter och kollektivtrafik och bilister mellan Stadsgården och Skeppsbron. Nämnden ska även, tillsammans med kulturnämnden och trafiknämnden, tillgodose att tomma ytor vid Slussen tillgängliggörs för tillfälliga kulturella evenemang och konstnärliga inslag under ombyggnationen utifrån kommunstyrelsen riktlinjer för idéburen stadsutveckling.

Det är även hög tid att hitta en permanent lösning för en lokal fiskmarknad i Stockholm. Sedan Stockholms fiskauktion öppnade i Slakthusområdet har lokalt fångad fisk i Stockholmsregionen blivit enklare att inhandla för grossister, fiskhandlare och restauranger i Stockholm. Dock finns det ingen permanent lösning för en fiskmarknad som riktar sig direkt till konsumenter. När nu Slussen byggs om till en attraktiv mötesplats ser vi goda möjligheter att etablera en permanent plats för en fiskmarknad i den nya handelsytan.

Slussen kommer att rivas och byggas om i etapper under närmare tio års tid. Samfinansiering och kollektivtrafik För att säkerställa att nödvändiga infrastrukturinvesteringar håller jämna steg med den höga befolkningstillväxten, samtidigt som staden värnar sina begränsade finansiella resurser, ska nämnden, tillsammans med stadsledningskontoret och trafiknämnden, ta fram en samfinansieringsstrategi.

En samfinansieringsstrategi ska utforma riktlinjer för hur staden, genom systematiska förhandlingar med privata fastighetsägare, kan internalisera en del av den markvärdesökning som sker inom det privata fastighetsbeståndet till följd av offentliga infrastrukturinvesteringar. Då Stockholms läns landsting ansvarar för Stockholms och regionens, kollektivtrafikutbyggnad ska ett nära samarbete och en tät dialog föras även med dem. Kollektivtrafik ska finnas på plats vid dag ett när stockholmare flyttar in i nybyggnationsområden, något som tyvärr inte har uppfyllts på många platser. Nämnden ska därför utforma en modell för exploateringsavtal i samarbete med landstingets trafikförvaltning och berörda exploatörer. I dessa avtal ska kostnaden för kollektivtrafik i nybyggnationsområden delas av aktörerna fram till dess att kollektivtrafikunderlaget är tillräckligt för att trafikförvaltningen kan axla hela ansvaret.

På många platser i staden skulle närheten till kollektivtrafik förbättras om ytterligare en eller fler uppgångar byggdes till tunnelbane- eller pendeltågsstationer. Nya uppgångar leder också till förutsättningar för nya bostäder. Nämnden ska därför, i samverkan med andra nämnder, kartlägga var det finns förutsättningar och behov för nya uppgångar. Tyvärr innebär en nyöppnad uppgång nya kostnader för SL. Det är investeringskostnader i nya spärrar och ökade driftskostnader i form av spärrvakter. Centerpartiet vill därför att nya uppgångar blir spärrfria för att undvika den kostnaden. Istället ska fler biljettkontroller ske vid stationerna.

Vidare får nämnden i uppdrag att tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden utreda på vilka platser staden med enkla medel kan knyta samman pendeltågsstationer och tunnelbaneuppgångar på ett tydligare och för resenärerna mer begripligt sätt. Nämnden ska tillsammans med trafiknämnden peka ut 10 platser som är lämpliga för elladdning av bussflottan. Med ett tillräckligt antal noder kan vi åstadkomma en fullskalig elektrifiering av bussflottan och en tystare och mer attraktiv stadsmiljö.

Boulevardisering

Nämnden ska, tillsammans med trafiknämnden, stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden omvandla ett antal stora motorleder i ytterstaden till stadsboulevarder, kringgärdade av tät kvartersbebyggelse. Det ligger stora markresurser invid dessa motorleder och boulevardisering kan ge upphov till tusentals attraktiva bostäder samtidigt som det markant ökar de urbana kvaliteterna i stora delar av ytterstaden. Exempel på lämpliga vägar vars potential ska utredas är Skärholmsvägen, Örbyleden, Magelungsvägen, Huddingevägen, Bergslagsvägen och Södertäljevägen. Dessa områden ska sedan kollektivtrafikförsörjas med snabbussar, så kallad BRT (bus rapid transit).

Planera för ökat cyklande

För att skapa en mer heltäckande redovisning över stadens investeringar i cykelvägar ska nämnden följa upp och redovisa anläggandet av cykelvägar i exploateringsområden. Vid nybyggnation ska det tidigt planeras för ett ökat cyklande och behovet av cykelparkeringar ska beaktas. Nämnden ska i samverkan med Stockholms Stads Parkerings AB, det regionala cykelkansliet och trafiknämnden i Stockholms läns landsting samt berörda grannkommuner verka för fler infarts- och utfartsparkeringar. Nämnden ska tillsammans med trafiknämnden aktivt kommunicera hur cykelnätet i staden förbättras till boende i närområdet så att detta uppmärksammas av stockholmarna.

Miljöstaden Stockholm

Miljöprofilsområden som Hammarby sjöstad och Norra Djurgårdsstaden är viktiga skyltfönster där ny miljöteknik kan visa vägen för hållbara lösningar och stadsmiljöer i världsklass. För att behålla och utveckla Stockholms kompetens har nämnden, i samarbete med övriga berörda nämnder, fått i uppdrag att ta fram ett antal småskaliga miljöspetsområden bestående av ett antal hus eller kvarter där det är möjligt att prova ny miljöteknik och stadsbyggnadsplanering. Detta för att, i samarbete med forskare och näringsliv, erbjuda försöksområden som kan driva på utvecklingen och se till att Stockholm behåller sitt försprång som världsledande miljöhuvudstad. Detta arbete ska fortgå, och 15 nya miljöspetsområden med olika profiler, utplacerade över hela staden, ska under 2017 inrättas. Stockholm har redan intagit en tätposition i omställningen till den hållbara staden genom miljöprofilsprojekten Hammarby Sjöstad, Norra Djurgårdsstaden och Hållbara Järva. Det är därför naturligt att gå vidare och som första stad i världen

miljöklassa cityområdet. Kommunstyrelsen ska leda arbetet som ska ske som ett tillägg till Vision för City. Nämnden ska även utveckla det sammanhängande området Slakthusområdet och Söderstaden till ett nytt bilreducerat miljöprofilsområde. Nämnden ska vidare verka för att byggherrar planerar in solceller i exploateringsprojekt på ett tidigt stadium.

Centerpartiet vill även att nämnden och stadsdelsnämnden Södermalm, tillsammans med externa aktörer, inleder arbetet med att inrätta "Stockholm Low Line". Längs det nedlagda tågspåret på Södermalm ovanför Årstaviken och invid Eriksdalsbadet vill Centerpartiet skapa en ny parkattraktion i klass med och inspirerad av The High Line i New York. När Centerpartiets kreativa förslag har hanterats av staden har flera nämnder uttalat sig positivt, vilket borde beaktas i det fortsatta programarbetet för Södra Skanstull. Med en helt ny publik parkmiljö längs spåret kommer en plats som i dagsläget är underutnyttjad bli en urban attraktions- och rekreationsplats för Stockholmare, med parkliv, odlingslotter och café- och restaurangverksamheter. För att värna antalet grönområden i staden, men också för att skapa nya, vill Centerpartiet att varje byggherre som planerar att exploatera mark med syfte att bygga bostäder också ska bli tvungen att bidra till en sådan utveckling.

Detta kan vara genom att de anlägger en egen pocketpark i anslutning till de nybyggda bostäderna. Men det kan också vara i form av att de betalar pengar till en öronmärkt intäktspost i var samtliga intäkter går till anläggningen av nya parker och grönområden. Ett bra exempel på välanvänd och vacker pocketpark är Monica Zetterlunds park i Vasastan. Nämndens showroom för sammanhållna miljökommunikation ska bibehållas. Utställningen över Stockholms arbete med hållbar stadsbyggnad gör att stadens invånare och besökare kan ta del av stadens tidigare, pågående och kommande miljöåtgärder på en öppen och centralt belägen plats. Det är viktigt för att sprida kunskap och skapa en ökad förståelse för de klimatutmaningar vi står inför. Norra Djurgårdsstaden Innovation ska även intensifiera samarbetet mellan företag, akademi och staden samt aktivt arbeta för att skapa kontakter med nya samarbetspartners.

Markprissättning och energikrav

Nämnden ska ta fram en modell för avdrag för nyttigheter från prismodellen om ljus bruttoarea (ljus-BTA). Exempel på nyttigheter är cykelrum av hög kvalitet, attraktiva avfallsutrymmen, gröna tak och umgängesytor på taken. Byggherrar ska även kunna erhålla en bonus för höga

exploateringstal i kollektivtrafiknära och centralt belägna områden. Nämnden ska implementera stadens grönytefaktor i samtliga exploateringsprojekt, i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, i syfte att stärka stadens grönstruktur. Nämnden ska även utreda hur stadens markprissättning kan bidra till en ökad hållbarhet och en tätare och livligare stadsmiljö. I nyproducerade byggnader, på av staden markanvisad fastighet, ska energianvändningen vara högst 55 kWh/m² men minskad miljöpåverkan kräver också att åtgärder vidtas i det befintliga fastighetsbeståndet. Detta kan med fördel utvecklas i samråd med Energicentrum.

Effektiv infrastruktur och kraftnät

Att infrastrukturen i Stockholm inte förhindrar byggandet av nya bostäder är centralt i en smart stadsplanering. Om inga praktiska hinder föreligger borde nybyggd infrastruktur, så som kraftledningar, byggas på ett sätt som inte förhindrar att nya bostäder kan byggas på platser. Ett problem på flertalet platser i Stockholm har varit att just kraftledningar, som tidigare hängt ovanför jord och nu ska rivas, grävs ner på ett sådant sätt så att det blir omöjligt att bygga bostäder eller andra hus ovanpå, eftersom man måste kunna komma åt kraftledningen genom att gräva i jorden. En lösning på problemet är en att bygga in kraftledningen i en underjordisk kulvert, så att den ändå går att komma åt. Lösningen är förvisso mer kostsam, men det är en i längden god investering då den i slutändan möjliggör byggandet av många fler bostäder i Stockholm.

Från markansvisning till byggnation

Hela Stockholm ska vara attraktivt. En mångfald av boende och boendeformer ska etableras i staden. Nämndens markanvisningar ska vägledas av målsättningen om en god funktionsblandning, gärna med kommersiella lokaler i bottenplan och en mångfald av upplåtelseformer i hela staden, hyresrätter, bostadsrätter, ägarlägenheter, studentbostäder och småhus. Samtidigt som vi gör det lättare att bygga behöver vi ställa hårdare krav på att de aktörer som fått en markanvisning också sätter igång och bygger. Med den akuta bostadsbrist som råder i Stockholm idag är det ohållbart att tilldelade markanvisningar inte utnyttjas. Därför ska nämnden tydligt deklarerat att staden drar tillbaka markanvisningar som inte utnyttjas inom två år. För att minska den byråkratiska stelbentheten och den ofta alldeles för tröga byggprocessen vill Centerpartiet låta bygg- och fastighetsbolag inkomma med förslag till detaljplaner som sedan prövas av staden. I syfte att främja en attraktiv och varierad stadsbild ska nämnden, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden,

markanvisa och planlägga ett större, sammanhängande område för att skapa en unik stadsdel med nydanande arkitektur i världsklass. En lämplig plats för detta är exempelvis Lövholmen. Nämnden ska, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden, planlägga ett större område vid Söderstaden, där gatunätet och den grundläggande infrastrukturen dras upp och ett antal riktlinjer tas fram såsom miljöprestanda, täthet och bottenlokaler, men där privata gärna småskaliga, byggföretag fyller ut planen allt eftersom. Nämnden ska skapa goda förutsättningar för utveckling av högre utbildning och forskning samt för att öka antalet arbetsplatser i nya utvecklingsområden i ytterstaden. För att säkerställa en långsiktigt hållbar tillgång på bostäder för studenter ska nämnden ta fram en särskild studentbostadsplan. Nämnden ska även i nära samarbete med berörda nämnder och bolag utreda lämpliga platser för tillfälliga studentbostäder. Nämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden tillse att staden i avtal och detaljplaner för nya bostadsområden sätter av ytor för så kallade bokaler, där det är tillåtet att både bo och vara verksam företagare. Det kan till exempel handla om en mindre butik i anslutning till en lägenhet. I planerandet av nya områden i staden är det en självklarhet att nämnden ska upplåta mark i erforderlig grad för förskolor och skolor. Nämnden ska skyndsamt återkomma till kommunstyrelsen med konkreta förslag på var tillfälliga asylbostäder snabbt kan sättas upp och nyttjas. Därtill också arbeta aktivt för att skapa förutsättningar för grundläggande närservice, tillräckliga kommunikationer och säkra social trygghet.

Nämnden ska, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden, fortsätta implementeringen av så kallade gröna parkeringstal. Gröna parkeringstal innebär att staden ger en byggherre reducerad parkeringsnorm om byggherren väljer att tillhandahålla positiva mobilitetstjänster. Exempel på positiva mobilitetstjänster är cykelparkeringar av väldigt hög kvalitet, bilpoolsparkering och medlemskap i en bilpool, elbilsparkering, lastcykelparkering och intelligenta lastrum för hemleveranser. Nämnden ska, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden, premiera bilpoolsinfrastruktur vid nya exploateringar. En ökad bilpoolsanvändning bland stadens medborgare garanterar en förbättrad framkomlighet och en minskad miljöpåverkan. Bilpoolsinfrastruktur, som ett komplement till kollektivtrafik, cykling och gång, ska därför vara lättillgänglig i hela staden.

Bällsta Radartorn stoppar Stockholms utveckling
En stor bromskloss i vägen för att bygga högt har varit, är och

kommer att vara Bällsta radartorn. Radartornet ligger i stadsdelen Bällsta i Bromma. Radartornet är både funktionellt i militära och civila syften. Det är beläget på stadens mark som i sin tur arrenderas av Luftfartsverket (LFV) som också äger tornet. En skyddszon som LFV upprättat i enlighet med EU-lagstiftning täcker stora delar av Stockholms stad men också i kranskommuner så som Sundbyberg, Solna och Järfälla. Inom skyddszonen så får hus som byggs inte vara alltför höga, annars riskerar de att störa ut radarstationens kartläggning av flygtrafiken vilket sedermera kan leda till allvarliga kollisioner. Därför remitteras alla nya hus som ska byggas som ska bli över 20 meter höga till LFV redan innan de byggs. Det är för stadens förvaltningar obligatoriskt att remittera dessa byggnader. Radartornet är en stor bidragande orsak till att många tidigare förslag på skyskrapor i Stockholm stoppats eller sänkts. Några exempel är Tellus Tower, Norra Tornen men också de planerade skyskraporna i Marievik. Det sätter dessutom stopp för utveckling i både Solna och Sundbyberg.

Ska Stockholm utvecklas och växa betyder det att staden måste ha möjlighet att kunna bygga högre hus. Ska vi lösa bostadsutmaningen är det en förutsättning att vi kan bygga både högt och tätt. Ska vi göra det krävs det att Bällsta Radartorn på något sätt förändras, det vill säga byggs om eller flyttas.

I övrigt hänvisar vi till Centerpartiets förslag till budget för 2017.

Vid protokollet
Lena Mittal

Rätt utdraget intygar:
